

Hoe ben ik in de voorbereiding te werk gegaan? Ik heb de commissie enkele vragen gesteld zoals:

- Waar lopen stafleden tegenaan?
- Waar is behoefte aan?
- Wat leeft er bij stafleden?

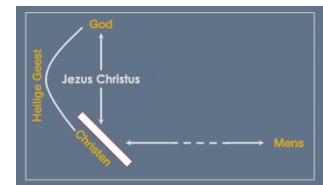
Op basis van de antwoorden ben ik aan de slag gegaan en wil ik het als volgt aanpakken:

- Als eerste wil ik de basis leggen om latere misverstanden te voorkomen. Daarbij is de kernvraag: wat is een christen?
- Vervolgens wil ik op basis hiervan 4 stellingen bespreken, waarbij ik de stelling eerst Bijbels wil onderbouwen om vervolgens naar de praktijk te gaan.

Wat is een christen?

Het Bijbels antwoord geef ik aan de hand van de bijgevoegde tekening. Het komt er hierop neer:

- De verbinding tussen God en mens is door de mens verbroken, maar kan hersteld worden door het geloof in Jezus Christus, gewerkt door de Heilige Geest.
- De verbinding met de naaste blijft een gebroken verbinding. We leven in een zondige wereld en dat ervaren we dagelijks om ons heen. 'Hier beneden is het niet' zo zingt Van Lodesteijn.
- Een christen is iemand die als spiegel functioneert of achter de spiegel staat en de spiegel zodanig richt:
 - Dat de ander in het handelen van de christen het handelen van Christus ziet. (De ander ziet in mijn ogen de ogen van Jezus, ziet in mijn handen de handen van Jezus, hoort in mijn spreken het spreken van Jezus, enz.). We kunnen denken aan de bekende bede: 'O, Zoon, maak ons Uw beeld gelijk'.
 - Dat de christen leert om door de ogen van Christus naar de medemens te kijken. Jezus werd gescholden, maar schold niet terug. Hij was met innerlijke ontferming bewogen over de medemens. Denk in dit verband aan Filip. 2: 5.

Dat is wat ik versta onder een christen en daarmee hanteer ik geen menselijke benaderingswijze (bijv. volgens sociologie, psychologie, enz.).

Stelling 1: Een christen dient in navolging van Christus

De eerste stelling luidt: Een christen dient in navolging van Christus. De Heidelbergse Catechismus stelt de vraag: waarom wordt u een christen genoemd (vraag 32)? Het antwoord luidt: Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus ben. Een christen is door het geloof verbonden met Christus. De Bijbel vergelijkt het Koninkrijk van God met een lichaam. Denk aan Rom. 12: 4 en 5: 'Want gelijk wij in een lichaam vele leden hebben, en de leden alle niet dezelfde werking hebben; alzo zijn wij velen een lichaam in Christus, maar elkeen zijn wij elkanders leden'.

Er gelden in het Koninkrijk van Christus andere regels en wetten dan in de wereld. Op prachtige en confronterende wijze maakt Jezus dit duidelijk aan Zijn discipelen. De vraag wordt aan Hem gesteld of Jacobus en Johannes aan de linker- en rechterzijde van Hem mogen zitten *'in Zijn Koninkrijk/heerlijkheid'*. Jezus geeft antwoord en vervolgens nemen de andere discipelen het de twee broers *'zeer kwalijk'*. Dan roept Jezus Zijn discipelen bij elkaar en maakt hen twee dingen duidelijk:

- In deze wereld is er sprake van hiërarchie. De oversten van de volken heersen over hen en *'de groten gebruiken macht'* over de ondergeschikten. *'Top-down'* zouden we zeggen.
- In het Koninkrijk van Christus geldt deze wetmatigheid niet. Wanneer je groot wil worden, moet je dienaar worden. Wil je de eerste zijn, moet je dienstknecht worden.
Een geheel andere regel. Niet top-down, maar dienend. De reden die Jezus geeft is; *'Gelijk (zoals) (in Markus staat er 'Want') de Zoon des mensen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen...'*
Jezus heeft Zichzelf volledig gegeven om te dienen... *'en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen'*.

Christelijk dienen is direct verbonden aan het dienen van Christus, het is een dienen in navolging van Christus. Laat ik proberen om dit wat praktisch te maken.

- Neem het profetisch ambt van Christus. De HC geeft aan dat Hij als Profeet *'ons de verborgen raad en wil van God van onze verlossing volkomenlijk geopenbaard heeft'* (HC. antw. 31).
Wanneer u bezig bent met het doorgeven van het Woord, zult u dat dienend moeten doen... in navolging van Christus. Praktisch:
 - Zorg voor een goede voorbereiding (mediteer vooral!). Met het voorbereiden als het gaat over het lezen van bijbelverklaringen e.d. zit het denk ik wel goed. Dat is belangrijk, maar ik ga ervan uit dat u dat doet. Echter, mediteren vraagt om overdenking, overpeinzing en overleggen met de Heere in het gebed. Doe dat veel!
 - Optimale inzet om het bij het oor van de ander te brengen + ruimte voor de H.G. Laten we deze zaken niet omdraaien en zeggen. U moet zich optimaal inzetten om het tot het oor te brengen en dat is veelal moeilijk genoeg. Vervolgens mag u het dan overgeven aan de Heere met de bede dat Hij met Zijn Geest in het hart van de ander wil werken.
 - Zorg dat de schijnwerpers vallen op Christus. Stel uzelf de vraag: klinkt Jezus erin door? (Hand. 4: 12)
- Dienen in navolging van Christus betekent de ontvangen gaven doorgeven.
 - U heeft van de Heere gaven ontvangen. *'Wat hebt gij dat gij niet ontvangen hebt?'* (1 Kor. 4: 7).
 - De verschillende gaven vullen elkaar aan. Rom. 12. Erken de gaven van jezelf (wees daar dankbaar voor) en erken deze tegenover en van elkaar.
 - Met elkaar een dienend geheel vormen. Praat er met elkaar over.
 - De gaven zet je niet in om daarmee iets terug te ontvangen! Dan wordt het ver-dienen. Daar gaat het niet om. Je zet de gaven in om te dienen! In het besef dat het ZIJN KONINKRIJK is.

Stelling 2: Christelijk dienen is daarom kruis dragen

Mijn tweede stelling is: Christelijk dienen is daarom kruis dragen. Het woord 'daarom' legt de verbinding met de eerste stelling. Het 'kruis dragen' is namelijk onderdeel van het christen-zijn.

Als het gaat over dienen en dienstbaarheid, denken we vaak aan de beschamende les die Jezus aan Zijn discipelen heeft gegeven, beschreven in Joh. 13. Het gaat in dit Bijbelgedeelte over de voetwassing.

Het hoofdstuk begint met enkele zaken die ertoe leiden dat Jezus de voeten van Zijn discipelen gaat wassen. Waar het mij nu om gaat, zijn de woorden 'Jezus wetende...

- Dat Zijn uren gekomen is dat Hij naar Zijn Vader zal gaan
- Hij weet dat de Vader Hem alle dingen gegeven heeft, dat Hij van de Vader is uitgegaan en tot Hem heen zou gaan.
- In een tussenzin staat dan: hij heeft de Zijnen liefgehad tot het einde.

Jezus denkt aan de relatie met Zijn Vader en heeft de liefde voor Zijn discipelen voor ogen. De zin loopt gewoon door en gaat vervolgens over in '...stond op van het avondmaal... enz.' en dan gaat Hij de voeten van de discipelen wassen.

'Jezus wetende... stond op' en ging de voeten van Zijn discipelen wassen.

Even wordt het onderbroken door een discussie met Petrus, maar Jezus sluit deze gebeurtenis af door Zijn volgelingen erop te wijzen dat wat Hij heeft gedaan, zij dat ook moeten doen... in navolging van Hem. Hij sluit af met de woorden: 'Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer, noch een gezant meerder, dan die gezonden heeft. Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, zo gij dezelfde doet' (vs. 16 en 17).

Deze woorden haalt Hij later aan als het gaat over de verdrukking die gaat volgen (Joh. 15: 20). 'Gedenk het woord dat Ik gezegd heb: Een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer'. Nu voegt Hij eraan toe: 'Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij Mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren'.

Christelijk dienen is daarmee kruis dragen!

Christelijk dienen is dienen in verbondenheid aan Christus. En Hij heeft opgeroepen om Hem te volgen en dat impliceert kruis dragen: 'Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij' (Matth. 16: 24).

Dat is de reden voor de tweede stelling: Christelijk dienen is kruis dragen. Wanneer het niet verbonden is aan Christus – of in navolging van Hem gebeurt – wil het niet zeggen dat het makkelijk is, maar dan sta je er wel alleen voor.

Ik ga proberen om dit praktisch duidelijk te maken.

- Mogelijk zijn er mensen die zeggen: 'Ik zie er tegenop'. Ga voor jezelf na wat daar de reden van is: in jezelf of buiten jezelf?

Reden in jezelf:

→ Gevolg van menselijke eigenschappen: geen ervaring, eerste keer – hoort bij me – als het allemaal maar goed gaat, enz.

Andere redenen: onbekendheid – persoonlijke omstandigheden – angst – enz.

→ Het 'er tegenop zien' mag en kan heel logisch zijn. Bespreek het met elkaar – dat kan helpend zijn.

Dit valt niet onder het kruis dragen, maar kan bij het mens-zijn horen.

Reden buiten jezelf

Zelf heb ik geen ervaring met het leiden van vakantieweek voor mensen met een beperking. Wel heb ik ervaring met het omgaan met moeilijke mensen. Er zijn

veel zaken waar ik tegenop heb gezien in het omgaan met de mensen aan de zelfkant van de samenleving. Ervaring helpt wel wat, maar maakt het soms ook extra moeilijk.

Wat heeft mij het meeste geholpen?

Het heeft mij het meest geholpen om me te richten op Jezus. Als mens (!) heeft Hij tegen enorm veel dingen opgezien. Als ik dan ergens tegenop zie, is dat maar zeer beperkt in vergelijking met het leven van Jezus. Ik heb het over Zijn mens-zijn en niet over Zijn Godheid. Op zulke momenten heb ik vaak ervaren dat Hij al shet ware zegt: 'Ed, Ik begrijp je...'. Dan is Hij erbij. Dat heeft me er altijd weer doorheen geholpen.

- Nog een voorbeeld: wrijving met collega's stafleden of met (de) kernstaf(leden). Dat kan heel moeilijk en zelfs frustrerend zijn. Allerlei menselijke eigenschappen kunnen de oorzaak ervan zijn (karakters die botsen – verschil van inzicht en mening – enz.)

Een natuurlijke (= menselijke) manier om ermee om te gaan is: gelijk halen of mopperend berusten. Echter dat hoort niet bij het dienend bezig zijn.

→ Het heeft alles te maken met de gebrokenheid van deze wereld die we niet kunnen herstellen. Het heeft mij persoonlijk geholpen om deze gebrokenheid te accepteren als zijnde een onderdeel van deze wereld. Het gevolg van de zondeval die ik niet kan herstellen, maar zal moeten accepteren als realiteit van het leven.

→ De vraag mag je voor jezelf stellen: hoe zou Jezus (als mens) hebben gehandeld? Voor mijzelf is het een les geweest dat Hij voor degenen die Hem aan het kruis nagelde, als eerste ging bidden. 'O, Zoon, maak ons Uw beeld gelijk'. Zo moeten we omgaan met verschillen in navolging van Christus. Nee, niet zwijgen, maar in liefde uitspreken en de ander benaderen.

Stelling 3: Dienen gaat uit van de ander

De derde stelling luidt: Dienen gaat uit van de ander.

Het is vooral de les die we kunnen trekken uit de situatie rondom de gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan. Er komt een wetgeleerde naar Jezus met een vraag met de bedoeling om Jezus te verzoeken. Het gesprek verloopt dusdanig dat die man op een gegeven moment gaat vragen: Wie is mijn naaste?

Jezus gaat de bekende gelijkenis vertellen en – let op - stelt de vraag: Wie is de naaste van degene die onder de moordenaars is gevallen?

Jezus draait het gezichtspunt om. 'Wie is mijn naaste?' gaat uit van mezelf. Jezus zegt: 'Ga niet uit van jezelf, maar van de ander. Wie is de naaste van die man die daar halfdood aan de kant van de weg ligt?'

De norm is: Christelijk dienen gaat uit van de ander. Wat heeft de ander nodig? Wat is het beste voor de ander?

Laat ik het weer wat praktisch maken.

- Om te beginnen wil ik duidelijk maken dat 'de ander' op verschillende manieren ingevuld kan worden.
 - Natuurlijk kan dit de persoon zijn die aan je zorg is toevertrouwd.
 - Het kunnen ook ouders zijn. U wilt een klein poosje de zorg van de ouders overnemen, zodat ze even als mantelzorgers afstand kunnen nemen.
 - Het kan ook een organisatie zijn. Denk aan de commissie die bepaalde regels stelt waar je aan moet voldoen.

- Het kan ook een beheerder zijn van het oord waar jullie verblijven.
- Om de ander te kunnen dienen, zijn de volgende zaken van belang:
 - Leer de leefwereld van de ander kennen en vooral **Begrijpen**. Daarin is het stellen van vragen essentieel. Voorbeeld: ik heb gewerkt bij de JBGG en vervolgens overgestapt naar het werken met dak- en thuislozen. Een totaal andere wereld. Ik vond het belangrijk om deze nieuwe wereld te leren kennen. Daar is maar één oplossing voor, namelijk door het stellen van vragen.
 - Het tweede woord is **Respecteren**. Accepteer en respecteer de ander. Bijvoorbeeld de ouders die een andere lijn voorstaan dan je zelf zou wensen of willen.
 - Pas dan kun je uitgaan van de ander en **Dienend** bezig zijn. Dus: randvoorwaarde om te kunnen dienen is: begrip en respect. Een prachtig voorbeeld vind ik het gesprek dat Jezus voert met de Samaritaanse vrouw in Joh. 4. Hij gaat zeer respectvol met haar om.
- Nog een voorbeeld: de ander stelt de vraag: 'Waarom ben ik niet zoals anderen?' Of: 'Ik heb al zo vaak gebeden, maar het helpt niet...'. 'Waarom kan ik iets niet en jij wel?' Hoe ga je met dergelijke vragen om.
 - De neiging bestaat om antwoorden te gaan geven. Tegelijkertijd zijn dit vaak antwoorden vanuit de theorie.
 - Probeer het eens anders aan te pakken: Probeer de ander te begrijpen door vragen te stellen. Begrijp ik de ander vanuit de ander? Ga geen antwoorden geven.
 - Kun je de ander respecteren en accepteren? Mogen zijn/haar vragen er zijn?
 - Ga dan dienen... Opnieuw door vragen te stellen – mogelijk richtinggevende vragen. Soms (!) kan het nodig zijn om duidelijk enkele kaders (geloofskaders) te stellen.

Stelling 4: Dienen zonder grenzen is onbarmhartig

Mijn laatste stelling is: dienen zonder grenzen is onbarmhartig. Christelijk dienen houdt in dat er grenzen worden gesteld.

In de eerste plaats denk ik aan de tempelreiniging (Joh. 2: 13-17). Jezus stelt duidelijk grenzen. Hij is heilig vertoerd, toont dit en zegt: '*Neemt deze dingen van hier weg; maakt niet het huis Mijns Vaders tot een huis van koophandel*'.

In de tweede plaats denk ik aan de vrouw die op de daad van overspel is betrapt en naar Jezus wordt gebracht. Uiteindelijk zegt Jezus: Wie van u zonder zonde is, werpe de eerste steen. Dan druipen ze af en mag Hij wettelijk de eerste steen gooien (Jezus is zonder zonde!). Hij vraagt haar of er iemand is die haar heeft veroordeeld. Zij zegt: '*Niemand, Heere!*'. Hij reageert daarop met de woorden: '*Zo veroordeel Ik u ook niet: ga heen, en zondig niet meer*'. Hij verwerpt de zonde (zondig niet meer), maar niet de zondares (liefde)

Wij zijn geneigd om **Barmhartigheid EN Rechtvaardigheid** tegenover elkaar te zetten. Dit is een totaal on-Bijbelse manier van denken. Ps. 112 zegt: '*Hij (de Heere) is genadig, en barmhartig, en rechtvaardig*' (vers 4). Barmhartigheid en rechtvaardigheid gaan gelijk op.

Spr. 3: 11 en 12 wordt aangehaald in Hebr. 12: 5 en 6. Salomo zegt: '*Mijn zoon! Verwerp de tucht des HEEREN niet, en wees niet verdrietig over Zijn kastijding. Want*

de Heere kastijdt degene, die Hij liefheeft, ja, gelijke een vader de zoon, in dewelken hij een welbehagen heeft'.

Het getuigt van liefde wanneer er grenzen worden gesteld. Maar, dan moet het uit de liefde opkomen (zie Spr. 3 en Hebr. 12). Barmhartig en Rechtvaardig

Tot slot wil ik in het kort ingaan op de verschillende grenzen die je kunt stellen. Deze grenzen heb ik uitgewerkt in het boekje 'Dienen in Bijbels licht'.

1. Als eerste zijn er grenzen omdat de Bijbel deze trekt. Deze moet je kunnen onderbouwen met 'Er staat geschreven...'
2. Er zijn grenzen die de overheid stelt. Bijv. de beheerder van het pand moet voldoen aan bepaalde veiligheidsvoorschriften en vanuit deze eisen worden er grenzen getrokken.
3. Dan zijn er grenzen die vanuit een bepaalde sociale of sociologische context worden bepaald. Vaak onuitgesproken, maar wel belangrijk om er rekening mee te houden. Denk aan de diversiteit binnen christelijke Nederland. Ik wil rekening houden met ongeschreven regels (cultuur).
4. Dan zijn er subjectieve grenzen. Het zijn grenzen die persoonsgebonden zijn.
 - a. Enerzijds zijn er grenzen vanuit mezelf die ik stel. Ik houd niet van bepaalde muziek en daarom wil ik daar ook niet naar luisteren.
 - b. Anderzijds zijn er grenzen die ik stel vanuit de context waarin ik sta. Ik heb geen moeite met bepaalde zaken, maar omdat ik wil functioneren in de kerk, zal ik me onthouden van bepaalde activiteiten.

Stellingen 1-4

Tot slot geef ik de vier stellingen nog een keer weer, maar nu in één zin:

Een Christen dient in navolging van Christus
en daarom is dienen kruis dragen,
gaat dienen uit van de ander en
kent grenzen